

Kotas-keskuksen ennaltaehkäisevää kotihoitoa ja kotikuntoutusta ikäihmisille

*Sirpa Saarela,
kehittämiskoordinaattori
Oulun kaupunki,
Hyvinvointipalvelut*

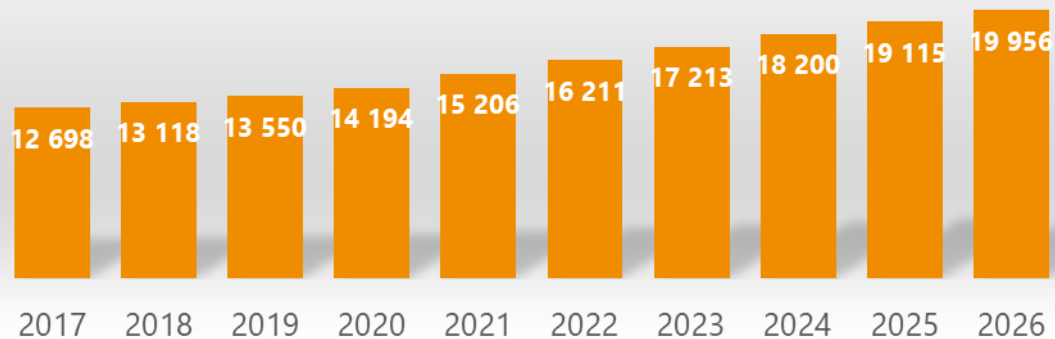
23.5.2021

OULU

Oulu Capital
of Northern
Scandinavia

Väestöennusteen mukaan yli 75-vuotiaiden määrä kasvaa 6800 hlöllä (52 %) vuodesta 2018 vuoteen 2026

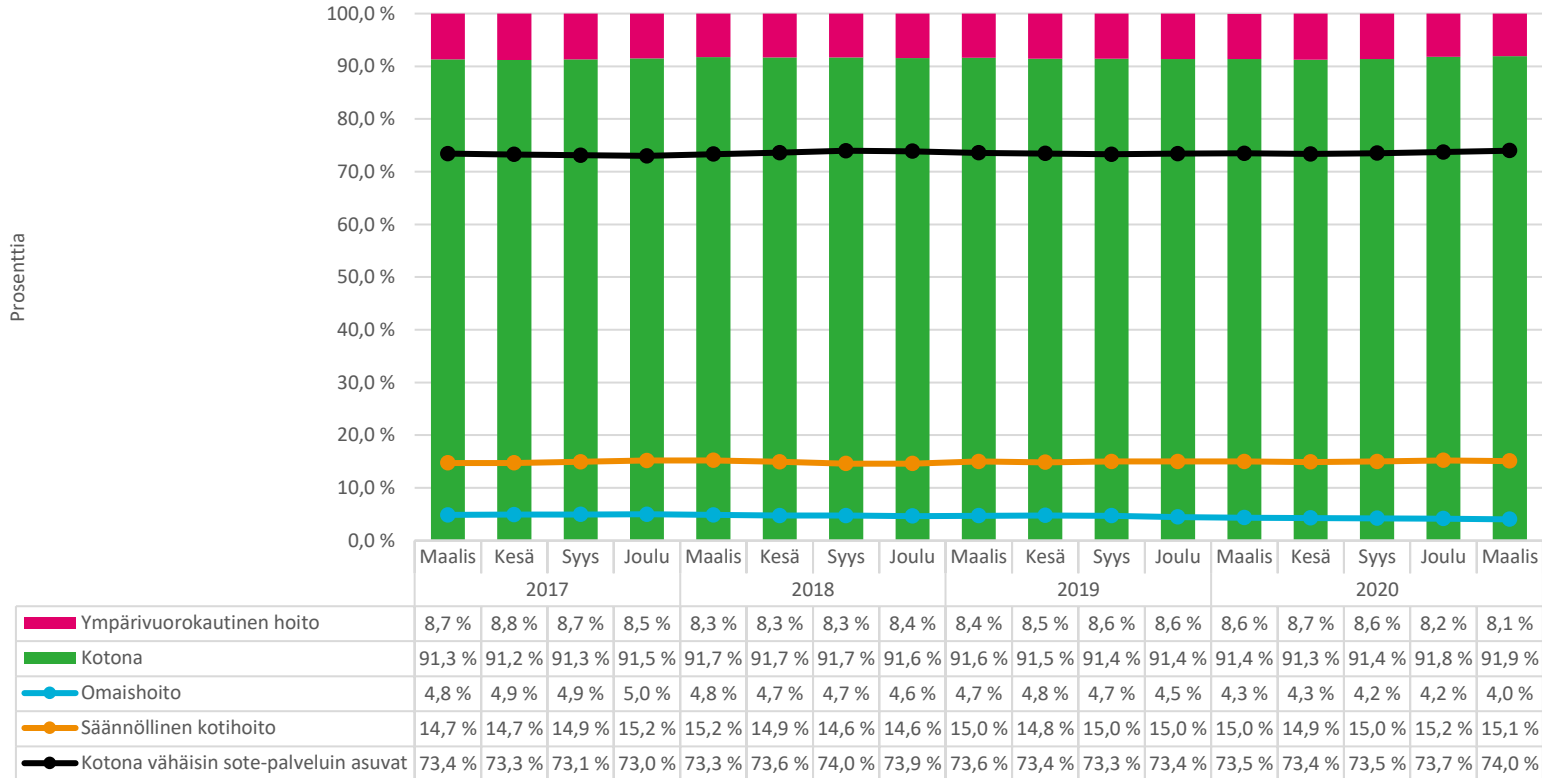
Väestöennuste yli 75-vuotiaat oululaiset

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Väestöennuste yli 75-vuotiaat	12 698	13 118	13 550	14 194	15 206	16 211	17 213	18 200	19 115	19 956
Kasvu edelliseen vuoteen		420	432	644	1 012	1 005	1 002	987	915	841
Kasvu edelliseen vuoteen %		3,3 %	3,3 %	4,8 %	7,1 %	6,6 %	6,2 %	5,7 %	5,0 %	4,4 %

Yli 75-vuotiaiden määrä kasvaa Oulussa voimakkaasti tulevina vuosina, kasvu on arviolta 6800 henkilöä (52 %) seuraavan kahdeksan vuoden aikana (2018-2026).

Yli 75-vuotiaiden ikäihmisten palveluiden peittävyys

TAVOITE:

Ympäri vrk hoito:
alle 7 %

Kotona: yli 93 %

Omaishoito: yli 6
%

Säännöllinen
kotihoito: alle 15 %

Kotona vähäisin
sote-palveluin
asuvat: yli 74 %

Kotona asumisen tuen keskus

KOTAS

RESURSSIPOOLI

- vastaa asiakastarpeen vaihteluun kotihoidon tiimeissä
- keskitetty lyhytaikainen sijaishankinta

OPTIMOINTIKESKUS

- ohjaa kotihoidon toimintaa

ETÄKOTIHOITO

- osana kotihoitoa

**TURVAHÄLYTYSTEN
VASTAANOTTO 24/7 JA
TURVA AUTTAMINEN**

YHDEN KONTAKTIN YHTEYS = KOTAS-SAIRAANHOITAJA

- kotiutusten koordinointi
- kotihoidon ja tukipalveluasiakkaiden sekä omaishoitajien tuki
- konsultaatiopalvelu ammattilaisille

LIIKKUVA KOTIHOIDON SAIRAANHOITAJA

- alueilla iltaisin ja viikonloppuisin
- lääketieteellinen tuki geriatrisen polin päivystäjältä ja OSY:n 1. päivystäjältä
- tarvittaessa kotisairaalan tuki

KUNTOUTTAVA KOTIUTUSTIIMI

- kotiutuminen sairaalasta

KOTIKUNTOUTUS

- terapeutit

YÖKOTIHOITO

KOTONA ASUMISTA TUKEVAN TEKNOLOGIAN TUKI

- järjestelmäylläpito
- ### KOTIATERIOIDEN TAUOTUKSET

OULUN SEUDUN
YHTEISPÄIVYSTYS

ENSIHOITO

P
A
L
V
E
L
U
O
H
J
A
U
S

Evondos- palvelu

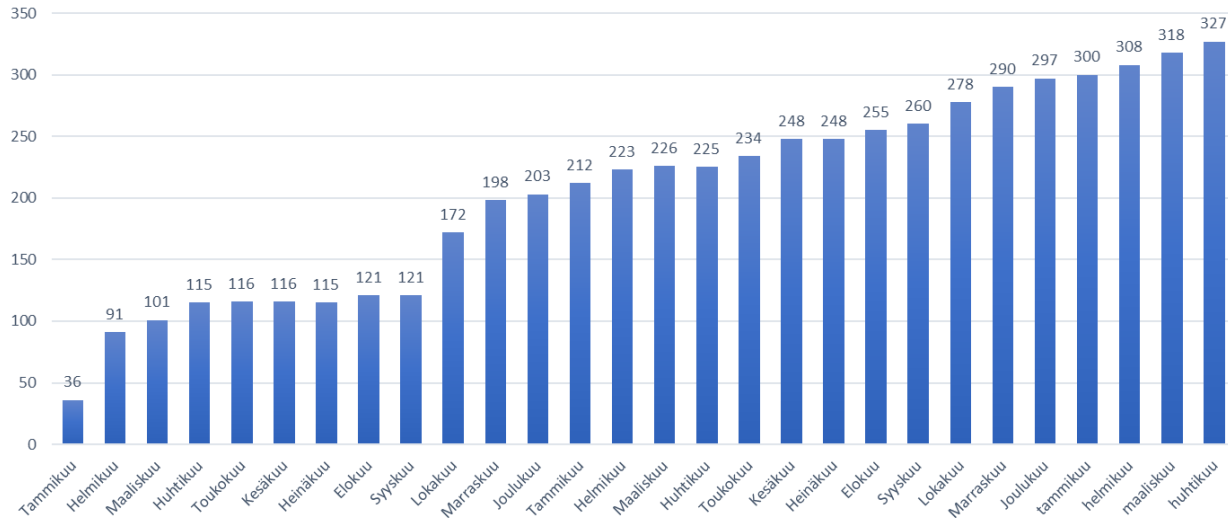
- Evondos- palvelun piirissä 327 säännöllisen kotihoidon asiakasta
- Lääkkeet tulee otettua säännöllisesti, ennalta ehkäisevä vaikutus asiakkaiden toimintakyvyn muutoksiin
- Rytmittää asiakkaiden päivää, lisää omatoimisuutta sekä lisää asiakkaiden kokemusta itsenäisestä lääkehoidon hallinnasta
- Hälytykset ottamatta jääneestä lääkkeistä ohjautuu KOTAS-keskuksen turvahälytystenvastaanottajalle

**Lääkkeenanto-
automaatti
apunasi arjessa**

Evondos- palvelun asiakasmäärien kehitys 2019 - 2021

Evondos lääkkeenantoautomaatti, asiakkaiden määrä

**Nykyisen
käyttäjämäärän
käyttönotolla
voidaan vähentää
yksi 10 min
käynti/asiakas/pv
=> arvioitu säästö
on n. 14 100 h/v,
laskennallisesti n.
14 työpanosta**

Etäkotihoito

**Palveluohjaus avain asemassa
etäkotihoidon asiakas
rekrytoinnissa**

**Etäkotihoito
tukenasi ja turvanasi**

Uudet asiakkaat:

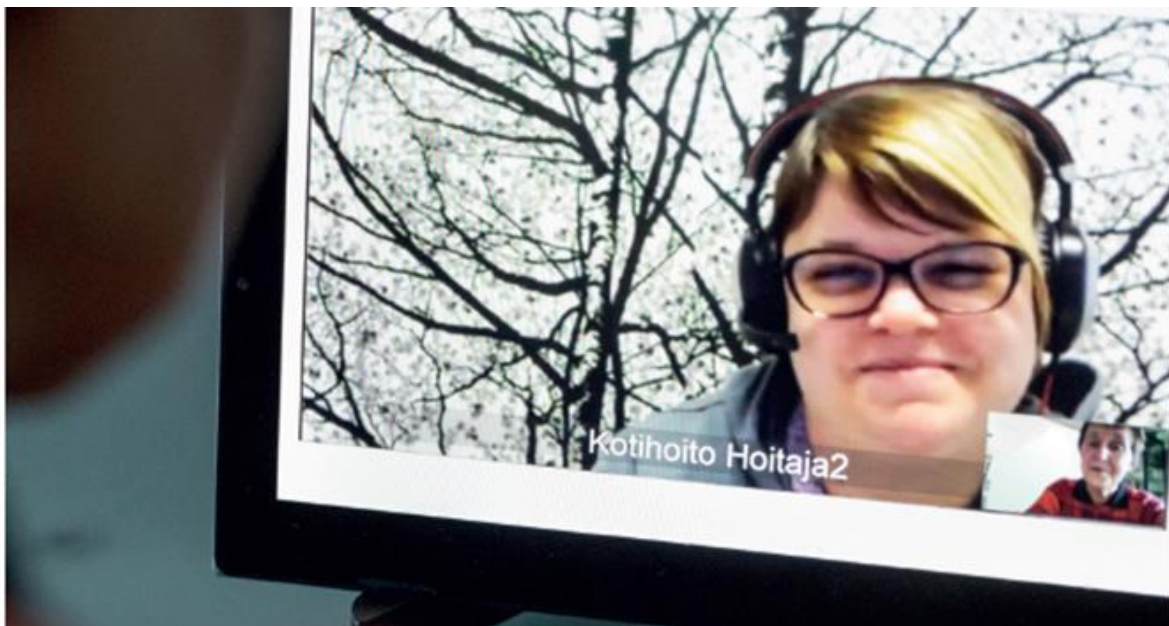
**Ensisijainen vaihtoehto
kotihoidon kriteerit
täyttävälle on
etäkotihoidonkäynnit**

Kotihoidonasiakkaat:

**Käyntien lisäys
ensisijaisesti
etäkäynneillä asiakkaan
palveluntarpeen
kasvaessa**

Etäkotihoito

**Etäkotihoito kuntouttavaa,
hoitaja ohjaa, ei tee puolesta**

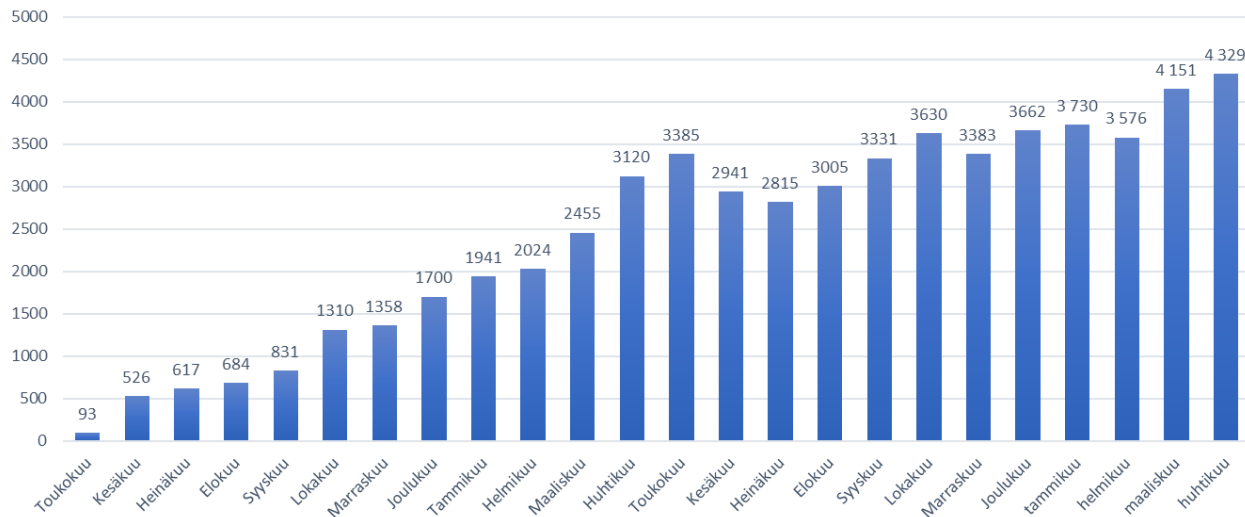
**Etäkotihoiton käynnit
toteutetaan keskitetysti
KOTAS- keskukselta koko
kaupungin alueelle**

**Asiaksmaksussa käytössä
puolta edukkaampi
maksutaulukko jos kaikki
asiakkaan käynnit
toteutetaan
kuvayhteydellä**

**Toteutetaan myös
etäkotikuntoutuksen
käyntejä kuvayhteydellä**

Etäkotihoiton käyttimäärien kehitys

Etäkotihoiton käyttimäärät

Tavoite

Kaikista kotihoiton käynneistä toteutetaan etäkäyntinä

2019 vuoden lopussa 3%

2020 vuoden lopussa 5%

2021 vuoden lopussa 9%

Tavoitteeseen päästiin vuosina 2019 ja 2020

Etäkotihoitoasiakasmäärien kehitys

Pelkkiä etäkotihoitoasiakkaita 50

Asiakkaat ovat olleet tyytyväisiä palveluun, kokevat etäkotihoitoa turvallisena ja miellyttävämpänä, kun ei vieras ihminen tule omaan kotiin fyysisesti

KOTAS SAIRAAHOITAJA

Yhden kontaktin yhteys

Kotona asumisen tuen sairaanhoitaja

**Yhden yhteydenoton
konsultaatiotuki**

**Päivittäin
7-22**

**Kotiutusten keskitetty
koordinointi**

Asiakas – ammattilainen

Omaishoidon, kotihoidon, tukipalveluiden
asiakkaat

Uusien asiakkaiden kotiutusten koordinointi

Suunnittelee turvallista kotiutumista
Kotiutustiimi

Ammattilainen - ammattilainen

(Oman ja yksityisen kotihoidon ja
palveluasumisen konsultaatiot)

Hoidetaan ja ennakoitaan virka-aikaan omilla
alueilla mahdollisimman hyvin

Iltaisin ja viikonloppuisin tukena

LIIKKUVA SAIRAAHOITAJA

LÄÄKETIETEELLINEN TUKI

geriatrinen lääkäripooli
yhteispäivystyksen päivystävä lääkäri

KOTAS-OSYP SAIRAANHOITAJA

Palveluketjun tuntemus mahdollistaa turvallista päivystyksestä kotiutumista

**Yhteispäivystyksestä
kotiutumisen tuki
KOTAS-OSYP sh**

Päivittäin
12-20
yhteispäivystyksessä

KOTAS- keskuksen ja OSYPin yhteinen tehtävä (50%-50%)

Pilotti aloitettu 15.3.2021

Yhteinen KOTAS-OSYP hoitajien pooli (noin 10 hoitajaa), jotka jakavat vuorot.

Tavoitteena mahdollistaa ja tukea oululaisten ikäihmisten turvallista kotiutumista esimerkiksi tukitoimia kotiin vahvistamalla

(liikkuvan sh:n käynti, yöpartion tarkistuskäynti, apuvälineet, kotihoidon käyntien vahvistaminen jne.)

LISA - LIIKKUVA SAIRAANHOITAJA

Hoidontarpeen arviointi ja akuuttitilanteiden tuki

**Sairaanhoidollinen tuki
asiakkaan luokse**

Arki-iltaisin 14-21.30
La & su 10-18

Työparina KOTAS sh, josta asiakaskäynnit ohjautuvat Geriatrisen poolin tai yhteispäivystyksen lääkärituki
Resurssi: LISA- poolissa KOTAS –keskuksen ja kotihoidon tiimien sairaanhoitajia, joilla kiinnostus tehdä myös näitä vuoroja.

Liikkuvaan työhön sopivia työvälineitä kartoitetaan jatkuvasti, nyt käytössä mm.

NEWS- arviointi (tulossa pilottiin mobiilisovellus)

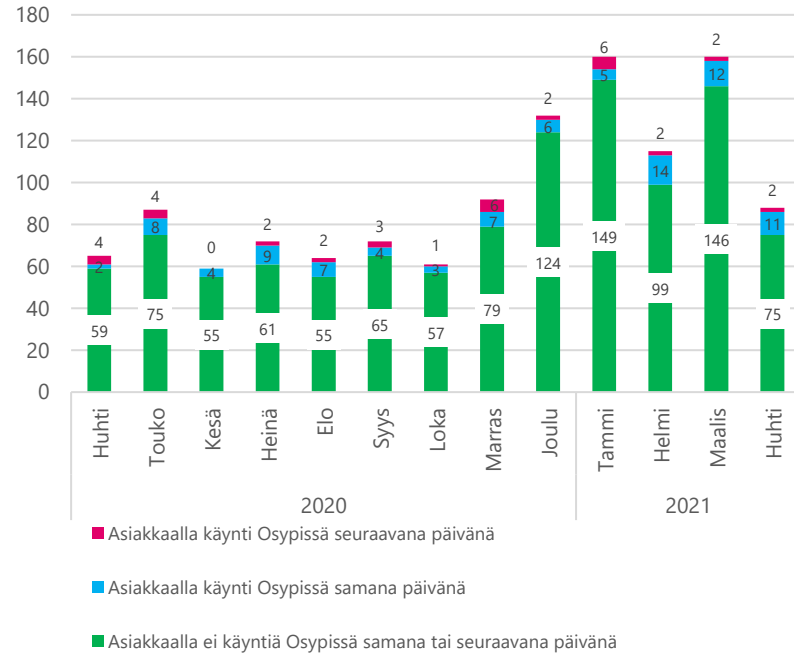
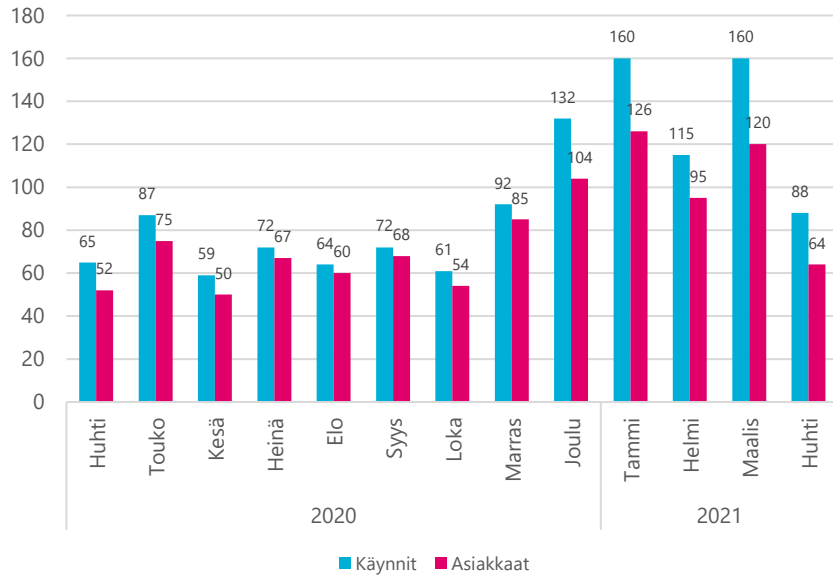
PikaCRP (tulos paikanpäällä)

EKG- mahdollisuus (ei akuutit)

Labrat

Liikkuvan sairaanhoitajan käynnit ja asiakkaat

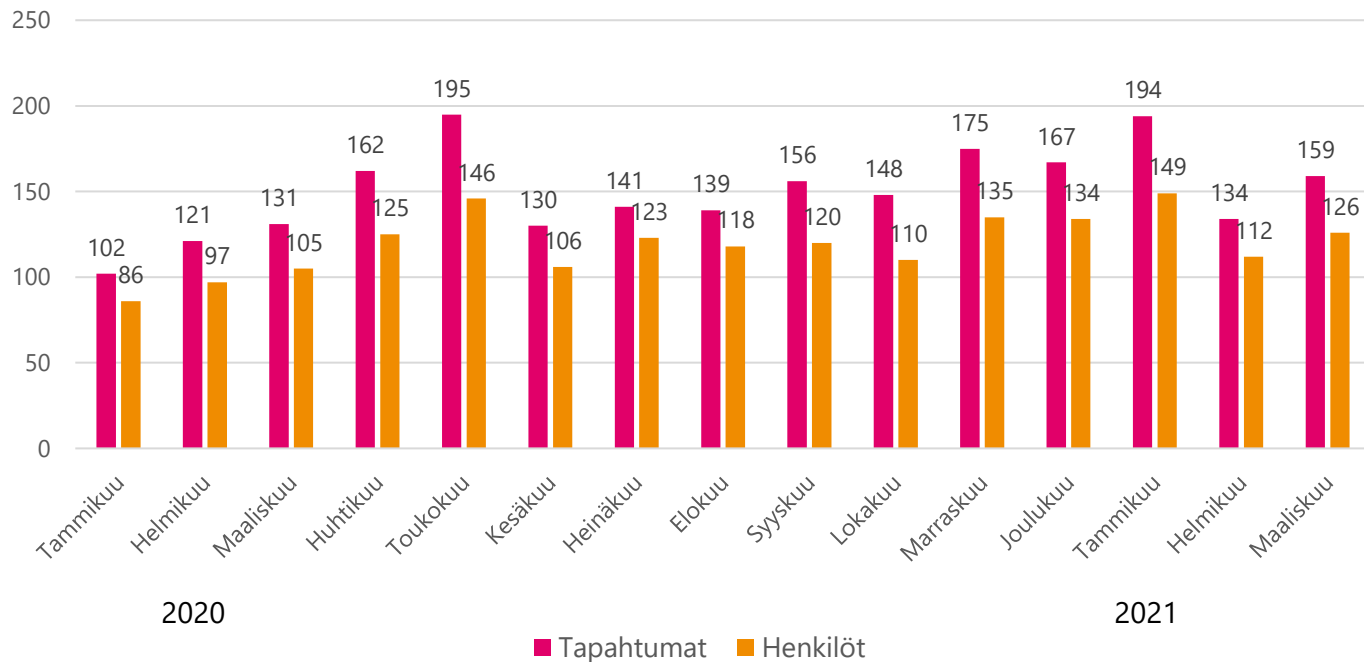
89,6 % liikkuvan sairaanhoitajan asiakkaista ei tarvinnut käyntiä yhteispäivystyksessä ajanjaksolla 4/2020 – 4/2021.

Mukana kaikki ikäryhmät

TAVOITE:

Osuus liikkuvan sairaanhoitajan asiakkaista, jotka eivät tarvitse käyntiä OSYPissä saman päivän ja seuraavan päivän aikana, kasvaa.

Geriatrisen poolin konsultaatiot (kpl/kk)

TAVOITE:

ger. lääkärikonsultaatioiden asiakkaat ja kontaktit lisääntyvät

Yli 75-vuotiaat perusterveydenhuollon yhteispäivystyksessä

	1-3/2020	1-3/2021	Muutos	Muutos %
Yli 75-vuotiaita väestö	13 754	14 636	882	6.4 %
Osy-pin asiakas	1 153	1 144	-9	-0.8 %
Osy-pin asiakas % väestöstä	8.4 %	7.8 %	-0.6 %	-6.8 %
Osy-pin lääkärikäynnit	1 426	1 405	-21	-1.5 %
Meni jatkohoitoon pth sairaalaan %	42.4 %	41.4 %	-1.0 %	-2.4 %
Osy-pin kautta tulleiden käytössä olleet pth sairaansijat keskimäärin	67	62	-5	-7.7 %
Keskim. hoitoaika osy-pin jälkeen	10.0	9.2	-0.8	-8.0 %

TAVOITE:

Yhteispäivystyksessä käyneiden yli 75-vuotiaiden asiakkaiden osuus väestöstä ja käyntien määrä vähenee edellisen vuoden samaan ajankohtaan verrattuna

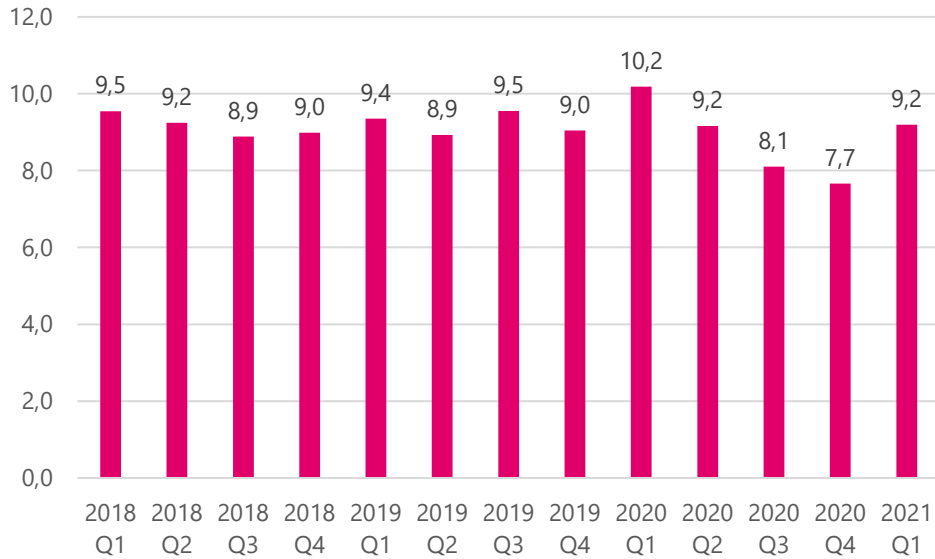
- 7,8 % yli 75-vuotiaista kävi vähintään kerran Osypissä vuonna tammi-maaliskuussa 2021
- 41,4 % käynneistä johti jatkohoitoon perusterveydenhuollon sairaalaan (sisältää OKS ja sairaalaostot, kotisairaala ei mukana), jossa keskimääräinen hoitoaika oli 9 vuorokautta
- Osy-pin kautta tulleiden yli 75-vuotiaiden käytössä oli keskimäärin 62 perusterveydenhuollon sairaalan sairaansijaa, mikä oli keskimäärin 5 sairaansijaa vähemmän kuin edellisenä vuonna

TAVOITE:

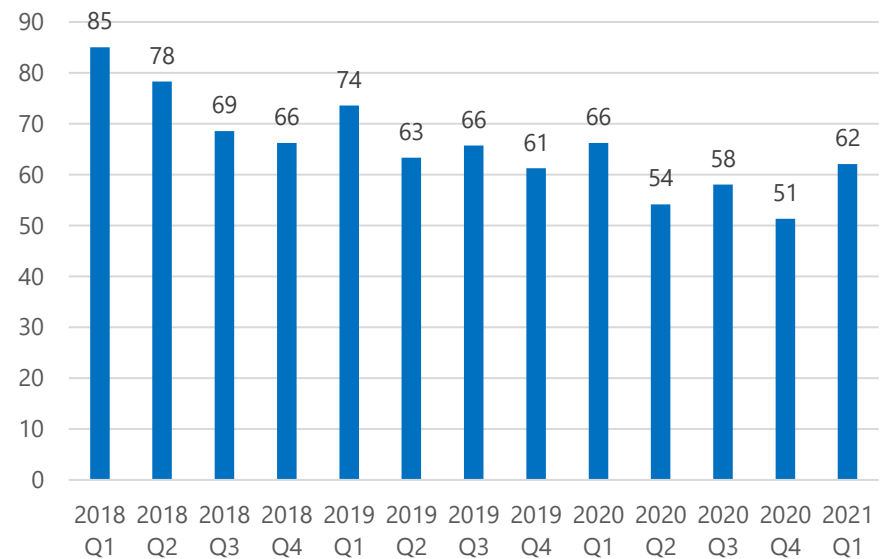
Päivystyksen kautta tulleiden yli 75-vuotiaiden perusterveydenhuollon sairaalahoidon asiakkaiden määrä ja sairaalahoitopäivien kokonaismäärä vähenee ja hoitojakson pituus pysyy ennallaan

Päivystyksen kautta tulleet yli 75-vuotiaat perusterveydenhuollon sairaalahoidossa (sisältää OKS ja sairaalaostot)

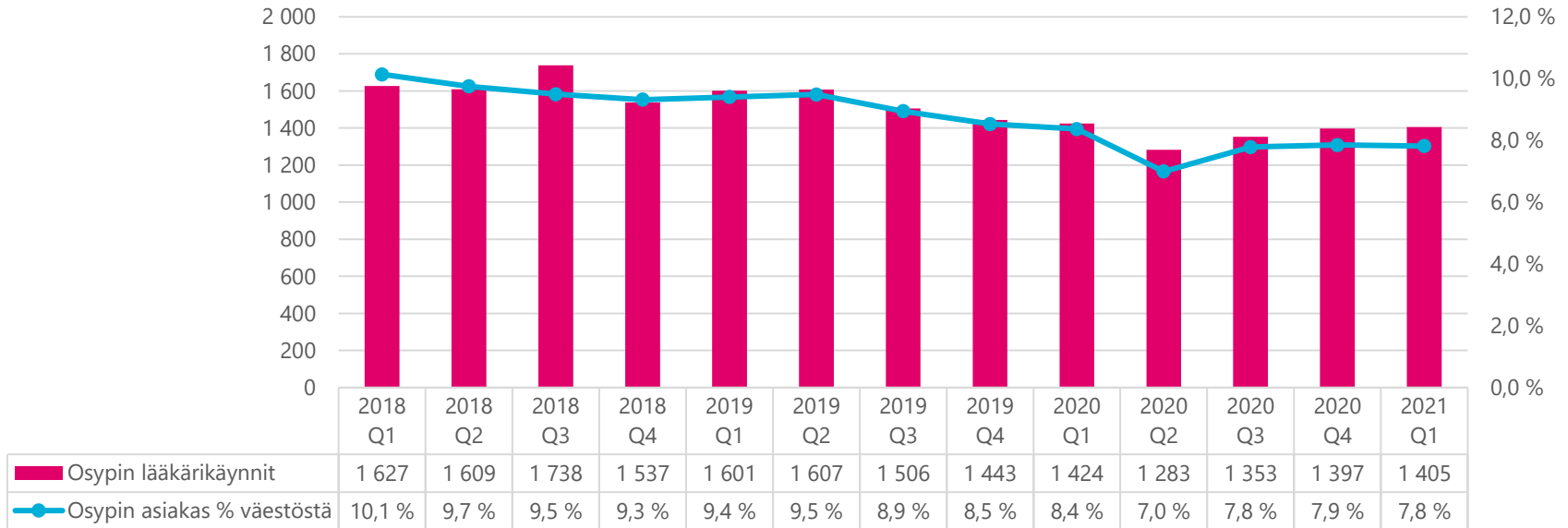
Hoitajakson kesto osypin jälkeen

Osypin kautta tulneiden käytössä olleet perusterveydenhuollon sairaansijat

Yli 75-vuotiaat perusterveydenhuollon päivystyksen lääkärikäynnit ja asiakkaiden osuus väestöstä

Yli 75-vuotiaiden perusterveydenhuollon päivystyksen lääkärikäynnit ovat vähentyneet tammi-maaliskuussa 1,3 % edelliseen vuoteen verrattuna

Kotikuntoutuksen toimintamalli

ASIAKKAAN TOIMINTAKYVYN JA KOKONAISTILANTEEN MONIAMMATILLINEN ARVIOINTI
(fyysioterapeutti, toimintaterapeutti, sairaanhoitaja, palveluohjaaja, lääkäri)
Arvioinnin pohjana RAI- screener arviointi ja yhdessä laadittu hoitosuunnitelma

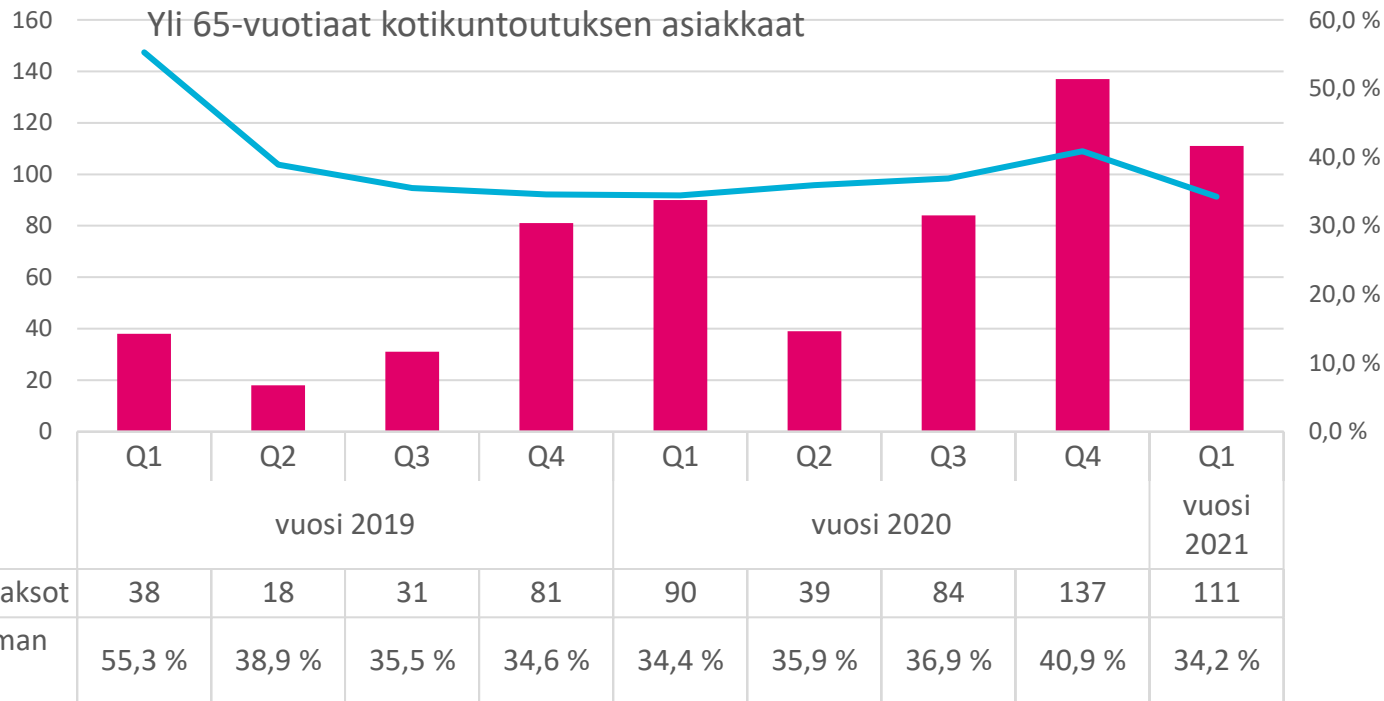
Kevyempi tuki ja ohjaus jos jaksolle ei nyt tarvetta

ARVIOIVA
KOTIKUNTOUTUSJAKSO
Moniammatillinen tiimi
Yhteistyö omaisten, Verkostojen ja järjestöjen kanssa
2-8 viikkoa

KESKEISTÄ:
Asiakkaan omat tavoitteet ja tavoitteellinen toiminta
Kuntoutumista edistävä hoitotyö
Tiivis moniammatillinen tuki
Asiakkaan toimiva merkityksellinen arki

Jakson jälkeen seurantakäynnit
1kk, 3kk, 6kk
- Vuoropuhelu ja tilanteen kartoitus

Kotikuntoutuksen asiakkaat

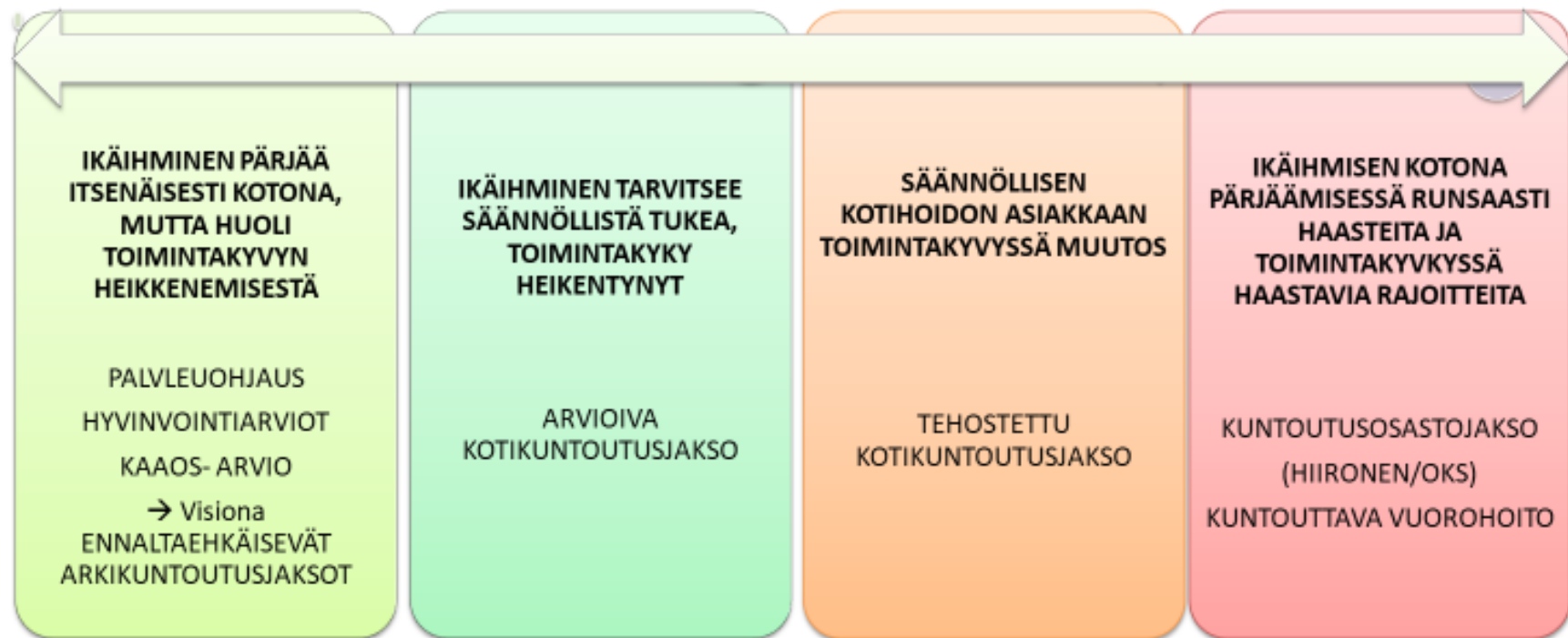
- Vuonna 2019 päättyi 168 kotikuntoutusjaksoa ja 40 % asiakkaista jatkoi kuntoutusjakson jälkeen kotona ilman säännöllistä kotihoitoa
- Vuonna 2020 päättyi 350 kotikuntoutusjaksoa ja 38 % asiakkaista jatkoi kuntoutusjakson jälkeen kotona ilman säännöllistä kotihoitoa

TAVOITE:

Tehostetun kotikuntoutuksen jälkeen 35 % asiakkaista pärjää itsenäisesti kotona

ASIAKKAAN TOIMINTAKYKYÄ TUKEVAT KUNTOUTUSPROSESSIT

Mikä mahdollistaa?

- Asiakkaan tarinan kuuleminen on kuntoutumisen perusta
- Halu onnistua yhdessä asiakkaan parhaaksi
- Avoin vuorovaikutus, ajantasainen viestintä
- Tunnistetaan asiantuntijuus, oman ja toisten työn arvostus ja tunteminen.
- Ammattilaisille turvallinen verkosto jossa tilaa omalle osaamiselle ja tukea osaamisen rajoilla.
- Valmentava johtaminen, asiantuntijuuteen luottaminen, yhdessä kehittäminen

Lähihoitaja

Sairaanhoitaja

Fysioterapeutti

Toimintaterapeutti

Palveluohjaaja

Lääkäri

Sosiaalityöntekijä

Liikuntaneuvoja

oppisopimus-

työntekijät

Pertti, 65

Ystävät

Sydän
sairaus

Ravitsemus

Harrastukset

Diabetes

Vitaalien
seuranta

Lääkehoito

Apuvälineet

Muisti

Lääkehoito

Kauppa-
asioinnit

Ruuanlaitto

Mielenterveys

Menukat

Edunvalvonta

Ravitsemu
sneuvonta

Yksinäisyys

Jarmo,
75

Kyllä mä tykkään
ihan vaan olla
kotona ja
lämmittellä takkaa
talavella.

Liisa, 67

Olen käynyt
pikkutyöstä asti
kirkossa. Se on
paikka, jossa
rauhoitun ja saan
voimaa tulevaan.

Uskonto/
hengellisyys

Minulle elämässä tärkeää
on ehdottomasti
maalaaminen ja rakkaat
ystävät, joiden kanssa voi
nauraa ja osallistua vaikka
mihin kissan ristijäisiin!

Kesämökki

Kirjasto

Näkö ja kuulo

Apuvälineet

Sanelma, 83

Minä se oon aina ollu semmonen tekijä enkä makkaaja. Aika kulluu paremmin, kun on jottain tekemistä.

Minulle on tärkeä tuo Unton kanssa touhuilu. Kalallakin on yhdessä käyty useamman kerran. Se on semmonen toveri, ettei oo toista.

Kodinmuutostyöt

Hoitotuki

Parkinson

Lemmikki koira Unto

Virtuaalihoiva

Heikki, 75

Suru

Ulla, 79

Mielenkiinnon kohteiden kartoitus

Lepo ja uni

Sukulaiset

Ravitseminen

Alkoholi

Tuntuu, että elämä on niin tyhjää ilman miestäni Eskoa. Hän oli parhain ystäväni 40 vuotta.

Kyllä sitä pitäis saunaan päästä..
Mutta kun se on tuolla alakerrassa..

Martti, 78

Kuljetusasiat

Palveluohjaus

Puheterapia

Hissitön kerrostalo asunto

Karaoke

Oma tietokone

AVH

Kyllä kai sitä täällä kotona pärjää. Mutta se palapeli on yläkerrassa.. En minä sinne uskalla lähteä.

Kirsti, 71

Läheiset naapurit

Pitkä sairaalajakso takana

Paljon lääkkeitä

Kaatumisen pelko

Kauppa-asiointit

Palapelit

Matilda, 81 ja Sulo, 83

Parisuhde
Seksuaalisuus

Ei se tuo mies
ymmärrä, etten
aina muista
kaikkea..
Rakastaakohan se
edes minua enään?

Väsyttää
kun en
saanut
viime yönä
nukutuksi.

Käsityöt

Leipominen

Muisti
alenemaa

Vertaistuki

Veikkaamin
en ABC:llä

Kuntosali

Vertaistuki

SENIORIPILOTTI & hyvinvointiarvio

3.5.2021 alkaen

23.5.2021

OULU

Oulu Capital
of Northern
Scandinavia

Senioripilotti & hyvinvointiarvio

- Senioripilotilla pyritään ennaltaehkäisevästi toimimaan ja vähentämään ikääntymiseen liittyvien sote-palveluiden käytön tarvetta.
- Tavoitteena on tunnistaa riskipotilaita, joihin kohdennetaan sitten tarpeen mukaisia sote-interventioita.
- Pilotti vasta nyt käynnistynyt, niin mitään tuloksia ei vielä saatavilla
- Käytämme Omaolon hyvinvointitarkastusta (jossa mukana kyselyt STAR; BREF; OHIP14).

**Sote-palveluiden
toimivat
hoitoketjut ovat
senioreille
ensisijaisen tärkeitä**

**LÄHTÖKOHDAT
OMAOLON HVT
YHTEISTYÖ
asukkaan polku
ammattilaisen polku
PILOTTI**

Pilotin kohderyhmä

- Kontinkankaan Hyvinvointikeskuksen alueella asuvat vuonna 1952 syntyneet henkilöt (noin 830 henk.)
 - Arviolta 75% osallistuu (noin 620 henk.)
- 1. vaihe:** viime keväänä jo ilmoittautuneet pyydetään käynnille (n=40)
 - 2. vaihe:** viime keväänä kontaktoidut kutsutaan uudelleen (n=74)
 - 3. vaihe:** kohderyhmän laajamittainen kutsuminen

Pilotti;

=> Aloitus: 3.5.2021

=> Väliarviointi 1: 31.5.2021

=> Väliarviointi II: ??

AMMATTILAISET

Toiminnan arviointi

Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalveluista

Hoitoa, hoivaa ja tukea pitää saada ennaltaehkäisevästi, matalalla kynnyksellä ja digitaalisesti.

12 § Hyvinvointia edistävät palvelut

Kunnan on tarjottava hyvinvointia, terveyttä, toimintakykyä ja itsenäistä suoriutumista tukevia terveystarkastuksia, vastaanottoja tai kotikäyntejä erityisesti niille, joiden elinoloihin tai elämäntilanteeseen arvioidaan liittyvän palveluntarvetta lisääviä riskitekijöitä

**Hyvinvointitarkas-
tus tuottaa
asiakkaalle
puolueettoman,
ulkopuolisen ja
faktoihin
perustuvan
näkökulman, joka
rakentuu yksilön
itse
hyvinvointitarkas-
tukseen
tuottamasta
tiedosta**

INTERVENTIOIDEN KOHDENTAMINEN

Kaatumisalttius

Ulkona liikkumisen väheneminen

Tasapaino-ongelmat

Lihaskivertymisen väheneminen

Ravitsemustilan poikkeamat

Haurastumis-raihnastumisoireyhtymän (HRO) merkit

Muistihäiriöt

Masennus

Mielenterveyshäiriöt

Päihteiden käyttö

Koettu yksinäisyys

Runsas sote-palveluiden käyttö

Siirtymiset (kotiutus sairaalasta)

Pienituloisuus

Leskeytyminen

Kaltoinkohtelu

Perhe- ja lähisuhdeväkivalta tai sen uhka)

Riskiasiakkaat

Monialaisuus

VASTAANOTTOPALVELUT

SOSIAALIPALVELUT

SUUN TERVEYDENHUOLTO

muut palvelut

HYVINVOINTIARVION AVULLA

=>selvitetään ikääntyvän kuntalaisen terveydentilaa ja hyvinvointia kokonaisuutena sekä innostamme häntä voimavaralähtöisesti hoitamaan omaa hyvinvointiaan ja varautumaan ikääntymisen tuomiin muutoksiin

Eliniän ennuste sekä sairastumisriski

- Kokonaisvaltainen arvio hyvinvoinnista
- Terveystarkastus koostuu noin neljästäkymmenestä kysymyksestä, joiden vastauksiin perusuten terveystarkastusraportti antaa arvion elinajan odotteesta, tavallisimmista sairausriskeistä sekä yhteenvedon terveyteen vaikuttavista elintavoista ja keinoista vaikuttaa niihin.

Monialaisuus

Koettu elämänlaatu

- Viimeaikaiset mielenterveysongelmat, yksinäisyys, huonoksi koettu fyysinen terveys, riittämätön uni sekä riittämättömät tulot olivat yhteydessä sekä huonoon elämänlaatuun että psyykkiseen kuormittuneisuuteen miehillä ja naisilla

Suunterveys vaikuttaa kokonaisvaltaisesti

- Ikääntyneelle hyvä suunterveys on hyvän elämän edellytys; ateriointi sujuu, ulkonäkö säilyy, suussa tuntuu miellyttävältä, puhuminen ja seurustelu sujuvat. Terveet hampaat ja terve suu parantavat elämisen laatua.
- Suunterveydellä on yhteys yleisterveyteen, ja monet yleissairaudet ja lääkitykset vaikuttavat suunterveyteen.

Asukkaan polku

1

- Asukas saa lomakkeet omaan
- Asukas täyttää lomakkeet

2

- Asukas saa ajan ja saapuu vastaanotolle
- Jatkokontakteihin osallistuminen

3

- Asukas SAA YHTEYDENOTON
- Asukas saa neuvontaa ja ohjausta sekä ohjautuu eteenpäin tarvittaessa

Ammattilaisen polku

1

- Varaa tarvittaessa vastaanottoajan asukkaalle, pitää vastaanoton
- Aktivoi hyvinvointi-tarkastuksen

2

- Toimii asukkaan omahoitajana
- Tarvittaessa pyytää suostumukset monialaiseen konsultaatioon tai ohjaa asukkaan eteenpäin

3

- Tulkitsee palautuneet lomakkeet
- Ottaa yhteyden asukkaaseen tai vastaanottaa yhteydenottopyynnön

Vaikuttavuusindikaattorit

1. toteutuneiden hyvinvointiarvioiden määrä
2. kutsutuista poisjääneiden määrä
3. jatkokäynneille ohjatut erikoisaloittain
4. poikkeavat laboratoriotutkimustulokset: DM 2, muut
5. vastaanotolla havaitut riskitekijät
6. intervention jälkeinen sote-palveluiden käyttö

Kiitos!